

BÚSTIA

(Ve de la pàg. anterior)

tindrà més feina que mai. I sense cap pressa. Si pot resoldre'l en dos-cents setanta-dos anys (menys vuitanta-un dies), haurà empatat amb el rècord de durada del *problema catalán*. 4t.— Aquell senyor que sempre diu que som uns ploramiques ha manifestat: «A Catalunya no hi ha cap autonomia política». Per què? Tu diràs! «Un govern monolític ho fa molt bé... a Madrid. A Barcelona... malament si és monolític. No pot anar de cap manera!» (paraula del «senyor»).

5è.— «L'assignatura pendent... El problema...» Ja ho veieu: milions d'espanyols no desitgen pas que es resolgui mai. S'hi troben molt bé. Són feliços. No és estrany que el tribunal de la història comenci a empipar-se. És capaç de suspendre tots els alumnes tan «flamencs»? Ramon Calaf (Barcelona).

La guerra civil

Malgrat això que, últimament, s'ha dit i escrit, observant la realitat veiem que la guerra del 36 és vigent, en una nova dimensió. Només uns quants exemples: el resultat pràctic del triomf franquista, per a nosaltres com a poble, va implicar no poder assolir la sobirania. Ara, d'una manera més subtil i «civilitzada», continuem pel *buen camino*.

Fariseus que fan el distret en coses semblants i pitjors, en escriure quelcom de relació amb l'afer Banca Catalana diuen implícitament o explícitament que és sagrat jugar amb els diners dels contribuents. I la fortuna que van amassar els capitosts del règim anterior? De qui eren, en últim terme, aquells calés? No sols no se'ls ha processat sinó que continuen cobrant molt sucosament de l'erari públic. I els militars que, fent honor al jurament d'acatarment a la República, es van

El cinc-cents aniversari del «descubrimiento»

Enric Vicedo i Rius *

Ens trobem immersos en la gestació d'un projecte que pretén ser sonat i que se centra en la conquesta d'Amèrica. Molts historiadors s'han posat, es posen o es posaran en marxa per tal de contribuir-hi amb les seves recerques, que poden donar lloc sens dubte a una millor coneixença de les circumstàncies en què la conquesta es desenvolupà. Però quan hom planteja una celebració és imprescindible d'analitzar el sentit de la convocatòria.

Celebrar una conquesta? D'entrada sembla sorprenent que un conjunt d'intel·lectuals seguin a la taula de la ciència històrica amb un pretext força discutible. Si es tractava de celebrar quelcom, sens dubte hauria estat més adient de commemorar la independència dels països americans. Es tractaria d'una celebració un xic més posterior en el temps i que només comprendria un parell de segles. No crec que sigui l'antiguitat del fet commemorat l'element clau per a celebrar la conquesta en lloc de la independència.

Quina va ser la repercussió de la conquesta d'Amèrica en el si de les societats ameríndies? Malgrat que els historiadors sabem i expliquem als nostres alumnes

les repercussions del procés, no sembla, donades les circumstàncies actuals, superflu recordar-ne algunes.

La conquesta de l'Amèrica Llatina va ser un procés de colonització. Procés de colonització que, mitjançant la utilització de la violència, trencà les estructures socials i econòmiques de les societats americanes, imposà una llengua aliena i, dins del procés d'aculturació ferotge que constituí, aconseguí introduir-hi idees i valors també aliens. L'exploració dels recursos minerals i l'explotació del treball indígena encetaren el colonialisme econòmic i convertiren les terres de l'Amèrica Llatina en allò que coneixem avui com a Tercer Món. Les conseqüències d'aquesta conquesta i colonització es poden concretar actualment en algunes realitats: existència d'un enorme *deute exterior*, que xucla bona part del valor de les exportacions de la zona i que compromet llur desenvolupament; una gran concentració de la població en zones urbanes, on els suburbis són el paradigma d'una qualitat de vida baixa; una esperança de vida deu anys inferior a la d'Europa occidental; etc.

Commemorar un procés que

ha tingut uns efectes tan greus per a les societats americanes només s'explica si es considera que l'esperit colonitzador encara es manté força viu. L'aire està impregnat de la idea que la conquesta d'Amèrica va aportar molts elements positius a les colònies. S'ha passat de pobles colonitzats a pobles germans o, fins i tot, fills.

Hom pot pensar que potser s'exagera en aquesta anàlisi de la qüestió i que, donades les bones relacions amb els països americans, és molt adient celebrar el *descubrimiento* com a signe de germanat. Aquesta argumentació seria correcta si la realitat la confirmés. Si, per exemple, se celebrés la conquesta per enterrar-la definitivament. Per exemple, Espanya podria anul·lar el *deute exterior* que els països de l'Amèrica Central i del Sud tenen amb l'antiga metròpoli. Es podrien crear programes que potenciessin les cultures autòctones que encara subsisteixen. Però la celebració de la conquesta no va en aquest sentit.

Si l'historiador, com es diu tantes vegades, ha d'ajudar els ciutadans a entendre el món per tal de poder-lo transformar, quin

sentit té que aquests professionals contribueixin a celebrar un procés que van en sentit contrari? Quin sentit té que els historiadors catalans —o almenys una part— hi aportin la seva col·laboració quan els Països Catalans han patit o estant patint problemes similars: per exemple, persecucions de la llengua i cultura o una invasió de capital estranger que genera una dependència envers l'exterior.

El més lamentable de l'actitud dels historiadors que col·laboren en aquest projecte és que esdevenen legitimadors de les relacions econòmiques que regeixen l'economia mundial. Contribuir a celebrar la conquesta d'Amèrica equival a alinear-se amb el *nord* en contra del *sud*, i oblidar l'únic element de valor que té la tasca d'historiadors: contribuir al *desenvolupament lliure dels pobles*.

Aquesta celebració de l'any 1992 pot ser una de les farses més notables creades per polítics i historiadors. Però no tots els historiadors estem disposats a permetre que d'ací a sis anys la història perdi la seva credibilitat. No volem participar en aquest *suïcidi col·lectiu*.

* Historiador